

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

Regeling tot wijziging van de Regeling voertuigen in verband met de implementatie van een roetfiltertest met deeltjesteller en overige technische wijzigingen

1. Wat is de aanleiding?

Luchtverontreiniging levert een belangrijke bijdrage aan ziekte en sterfte. Alleen al blootstelling aan fijnstof is verantwoordelijk voor zo'n 4% van de ziektelast in Nederland. Na roken (13%) behoort luchtverontreiniging daarmee tot één van de belangrijkste risicofactoren, in dezelfde orde van grootte als overgewicht (5%) en weinig lichamelijke activiteit (3-4%).

Door schonere lucht kan aanzienlijke gezondheidswinst worden behaald. Dat vergt ambitieuze plannen van de overheid. De Gezondheidsraad bracht onlangs advies¹ uit om hierbij prioriteit te geven aan het terugdringen van de concentraties fijnstof en stikstofdioxide afkomstig van wegverkeer, vooral diesellootvoertuigen.

De invoering van de roetfiltertest met deeltjesteller vloeit direct voort uit de motie Hoogland en Van Tongeren van 29 oktober 2015². In deze motie wordt de regering verzocht zo spoedig mogelijk over te gaan tot de invoering van een effectieve test in de APK voor controle van roetfilters.

2. Wie zijn betrokken?

Eigenaren van diesellootvoertuigen met een roetfilter worden geraakt door dit voorstel. Aanvullend op de permanente eis dat het roetfilter aanwezig moet zijn en niet duidelijk defect mag zijn, gaat voor deze voertuigen een nieuwe permanente eis gelden dat het roetfilter dient te werken.

De Tweede Kamer is diverse keren over de voortgang van de invoering van een roetfiltertest met deeltjesteller geïnformeerd, de laatste keer door middel van de brief van 20 februari 2019³. Pré-consultatie heeft plaatsgevonden door middel van afstemming met de Stichting Overlegorgaan APK (SO-APK). In dit overleg zijn alle bij de APK betrokken partijen vertegenwoordigd.

3. Wat is het probleem?

Roetfilters zijn zeer effectief in het afvangen van roetdeeltjes. Roetfilters worden echter verwijderd om onderhoudskosten uit te sparen. Daarnaast kunnen roetfilters defect raken als slechte kwaliteit filters worden toegepast. De huidige APK-rookmeting is niet nauwkeurig genoeg om de werking van roetfilters te kunnen controleren. Zoals gemeld in de brief van 5 juli 2016 aan de Tweede Kamer⁴ is hiervoor een test met een deeltjesteller wel geschikt.

4. Wat is het doel?

Doel van deze regelgeving is de juridische basis vast te leggen voor de roetfiltertest met deeltjesteller, zodat deze test in 2019 beschikbaar kan komen voor RDW-keuringstations en wegwijkinspecties van de politie. Daarnaast worden door middel van deze regeling enkele overige technische wijzigingen doorgevoerd, onder andere met betrekking tot de eisen voor APK-

¹ <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2018/01/23/gezondheidswinst-door-schonere-lucht>

² Kamerstukken II 2015/16, 34300-XII nr. 29

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/02/20/plan-van-aanpak-controle-roetfilters>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/07/05/apk-van-de-toekomst-mogelijkheden-voor-een-apk-roetfiltertest-en-nieuw-verbod-verwijderen-van-roetfilters>

koplamp testers.

Invoering van een roetfiltertest maakt onderdeel uit van het Plan van Aanpak controle roetfilters. Zoals gemeld in de brief aan de Tweede Kamer van 12 juli 2017⁵ is dit plan reeds in volle uitvoering. Op 20 mei 2018 is er een visuele controle van roetfilter in de APK ingevoerd. Als vervolg hierop komt er een test met een deeltjesteller om verwijderde en defecte roetfilters beter op te kunnen sporen. Gezien de benodigde voorbereidingstijd voor de RDW en autobranche wordt hiervoor als streefdatum 2021 aangehouden.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Inschatting is dat momenteel bij 8 à 10% van de dieselauto's met roetfilter het filter is verwijderd of defect is. Roetfilters worden bij personenauto's toegepast vanaf ongeveer 2007. Als dieselauto's ouder worden treden meer problemen met roetfilters op waarvoor onderhoud nodig is.

Als geen maatregelen getroffen zouden worden, dan bedraagt het aandeel dieselauto's met verwijderd of defect roetfilter op termijn mogelijk circa 20%. Hierbij speelt mede een rol dat automobilisten gemakkelijker tot verwijdering van het roetfilter overgaan als ze zeker weten dat dit niet wordt gecontroleerd.

6. Wat is het beste instrument?

Zoals gemeld in de brief aan de Tweede Kamer van 6 juli 2015⁶ wordt controle van de werking van roetfilters in de APK het beste instrument geacht om het gesignaleerde probleem aan te pakken. Alle dieselauto's van drie jaar en ouder moeten jaarlijks naar de APK. Met de nieuwe APK deeltjestellers die nu door fabrikanten worden ontwikkeld, kan de werking van roetfilters zeer effectief, snel en eenvoudig uitvoerbaar worden gecontroleerd. Door middel van steekproefsgewijze hercontrole door de RDW wordt APK-fraude (zoveel als mogelijk) voorkomen.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Deze regelgeving maakt controle van roetfilters met een deeltjesteller mogelijk. Van invoering van deze test in de APK kan pas sprake zijn als voldoende fabrikanten tegen een acceptabele prijs gecertificeerde deeltjestellers op de markt hebben gebracht. Voor verplichtstelling in de APK is wijziging van de Regeling voertuigen vereist.

Invoering van de mogelijkheid tot het doen van een roetfiltertest met deeltjesteller zal echter zijn schaduw vooruitwerpen. Bij onderhoudsbehoefte aan een roetfilter zal de betreffende voertuigeigenaar er minder lichtzinnig toe overgaan om het roetfilter te laten verwijderen. In plaats daarvan zal het noodzakelijke onderhoud aan het voertuig naar behoren worden uitgevoerd.

Deze regelgeving biedt de juridische basis voor controle van roetfilters bij wegkantinspecties door de politie. Voor deze controles zal worden aangesloten bij bestaande wegkantinspecties door de politie. De daadwerkelijke roetfiltercontroles zullen door medewerkers van de RDW worden gedaan. Aan grote inspecties wordt al door RDW-medewerkers deelgenomen.

Voor bedrijven betekent dit dat de vraag van automobilisten naar het verwijderen van roetfilters en het manipuleren van Onboard Diagnose (OBD) systemen zal afnemen. Diverse bedrijven houden zich hier nu professioneel mee bezig. Daarnaast zullen autobedrijven vooruitlopend op verplichtstelling in de APK er bij de inruil en verkoop van gebruikte dieselauto's mogelijk op gaan toezien dat het roetfilter naar behoren functioneert.

Gevolg voor het milieu is dat de lucht schoner wordt. Door de mogelijk van roetfiltercontrole met deeltjesteller zal de uitstoot van schadelijke roetdeeltjes naar de omgevingslucht afnemen. Dit heeft een positief effect op de gezondheid van burgers.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/12/toezeggingen-ao-duurzaam-vervoer-19-april-jl>

⁶ Kamer stukken 2014-2015, 30175 nr. 220